

UJ KELET

FÜGGETLEN NAPILAP

Alapító főszerkesztő: Dr. Marton Ernő מרטון ד"ר א. מרטון

2.50 SEKEL (értékőbbsel adóval) 6 OLDAL TEL-AVIV, 1981 FEBRUÁR 5., Csütörtök 9902. sz.

Megszilárdulás jelei a tőzsdén

A PÉNZÜGYMINISZTER ÓVATOSSÁGRA SZÓLITJA A BEFEKTETŐKET

A tőzsdén tegnapi megszilárdulás jelei mutatkoztak. Aridor pénzügyminiszter Jeruzsálemben tartott sajtófogadásán felszólította a befektetőket, hogy megfontoltan és nyugodt mérlegeléssel cselekedjenek. Ismételt hangzott, hogy a pénzügyminisztériumnak nem áll szándékában beavatkozni a tőzsdébe, mint ahogyan nem tette a múltban sem.

Az előző három napi pánik-szerű eladási irányzattól eltérően, tegnapi már újra mutatkozott a vásárlási hajlam is a tőzsdén, mind a részvény, mind pedig a kötvénypiacon.

Több értékpapírban mutatkozó kereslet is ezek árfolyama átlagosan öt százalékkal emelkedett. Egyes részvényekben csak kereslet mutatkozott, ami megnyugvást keltett a tőzsdén. Ugyanakkor azonban még voltak részvények, amelyek árfolyama tovább esett.

Nachum Esel, a Bank Leumi értékpapír osztályának főnöke azt mondta, hogy a hét elején bekövetkezett zuhanás váratlan s indokolatlan volt s ugyan olyan váratlanul mutatkozott tegnap az emelkedő irányzat is.

Mati Silo, a tőzsdé szóvivője azt mondta, hogy a változás magyarázata abban keresendő, hogy miután a hét elején folyamatos árfolyamesés történt, valaki arra a következtetésre jutott, hogy az árfolyam-szint most megfelelő számára befektetések eszközzésére. Mindenesetre, a befektetőknek óvatosságot kell tanúsítani s nem szabad sem vá-

lyain is érezhetőek voltak a megnyugvás jelei. Az eladási utasítások csökkenése és vásárlási utasítások is érkeztek.

A bankok remélik, hogy az eladási utasítások csökkenésével megszilárdulás várható.

Az állami kötvény-piacon fordulat állt be s egyes kötvények emelkedtek, mintegy másfél százalékosan. Főleg a száz százalékosan árhirdexhez kötött új kibocsátású állami kötvényekben mutatkozott emelkedés. A vásárlók magánszemélyek voltak, valamint maguk a bankok, melyeknek az új takarékosági programok miatt van szükségük ezekre a kötvényekre.

Reagan Szádnak:

«Segitjük Egyiptom gazdasági fejlesztését»

Ronald Reagan amerikai elnök, Szádnát egyiptomi elnökhöz intézett levelében biztosította Egyiptomot arról, hogy az Egyesült Államok továbbra is elősegíti Egyiptom államgazdaságának megerősödését és folytatja békeerősítési tervét.

Szádnát elnök válaszában han-

goztatta, biztos benne, hogy az Egyesült Államok továbbra is teljes értékű partner marad a békefolyamatban.

A Reagan és Szádn közötti levélváltást abból az alkalomból tették közzé, hogy Asszuánban ülésezik az egyiptomi országfejlesztési konferencia.

A Kneszet-bizottság újra szavaz a «ki a zsidó?» ügyében

A Kneszet alkotmányozó- és jogi bizottsága hétfőn újra szavaz a „ki a zsidó?” törvényjavaslat ügyében, tekintettel arra, hogy tegnap véletlen többség és elhamarkodott szavazás alapján fogadták el a javaslatot.

A törvényjavaslat megállapítja, hogy áttérések esetében „csak az számít zsidónak, aki a haláláig szerint tért át”.

A törvényjavaslatot Kálmán Káháná (Poláljé Águdát Jiszráel) terjesztette be. Az ülés kezdete csak öt bizottsági tag volt jelen, közülük négyen a koalícióhoz tartoztak s csak egy — Mordecháj Virsuvszki — képviselte az ellenzékét. Amikor Virsuvszki, elhagyta a helyiséget, hogy telefonáljon, a négy képviselő elhatározta, hogy megtartja a szavazást.

Amikor Virsuvszki visszatért a terembe, a javaslatot már „egy hanguan” elfogadták. A szava-

Kania támadja a Szolidaritást

Varsó. (—) Stanislaw Kania, a lengyel kommunista párt főtitkára a pártkongresszusi előkészítő bizottságban támadta a szabad szakszervezeteket.

Azt mondta, hogy Lengyelországban kettős uralom és anarchia jelei mutatkoztak. „A Szolidaritás azt hangoztatta, hogy csupán szakszervezet akar maradni, de tevékenysége tullepte ezeket a kereteket.”

Kania kiemelte, hogy a kommunista párt tagjai számára megtiltják, hogy részt vegyenek sztrájkokban.

Varsó. (—) Tegnap eredménytelenül végződtek a tárgyalások a kormány és a szabad szakszervezetek között Bielsko Bialában.

Tíz százalékkal drágul a villany

A Kneszet pénzügyi bizottsága tegnapi jóváhagyta a villanytárfeladatok emelését. A határozat visszamenőleges hatályú, a hét elejéig, amikor megdrágult az üzemanyag.

A tarifamelesről szóló határozat mellett szavazott a koalíció, valamint a Sinuj. A Mórach a javaslat ellen foglalt állást, mert azt követelte, hogy először szavazzák ki az üzemanyag-árak emelését.

A KORMÁNY BENYUJTOTTA AZ ÁLLAMI BETEGBIZTOSÍTÁSI TÖRVÉNYJAVASLATOT

LEHETÉSEK, HOGY ELSŐ OLVASÁSBAN MÁR A JÖVŐ HETEN ELFOGADÁRA KERÜL

A kormány tegnap nyújtotta be a Kneszetnek az állami betegbiztosítási javaslatot. Lehetséges, hogy a javaslat első olvasásában már a jövő héten jóváhagyásra kerül. Igaz, hogy a VNP ellenzi a javaslatot, viszont kisebb ellenzéki csoportok támogatják.

Az egészségügyi miniszter a törvényjavaslat bevezetésében rámutat arra, hogy az állam kötelessége gondoskodni polgárai egészségi szolgáltatásairól. A törvény javasolja az egészségügyi szolgáltatások reformját, oly módon, hogy ezeket a szolgálta-

tásokat teljes egyenjogúsítás alapján nyújtsák minden polgárnak, tekintet nélkül politikai, törzsi vagy bármilyen más szervezeti hovatartozásra, illetve a polgár anyagi helyzetére.

Országos egészségügyi hatóság létesül, amely körzeti igazgatóságok útján egybehangolja a különböző egészségügyi szolgáltatások tevékenységét. A biztosítási díjakat a Bituach Leumi hajtja be.

A különböző betegpénztárak és magánkézen lévő orvosi intézmények nem kerülnek az országos egészségügyi hatóság közvet-

KENYAI PARLAMENTI KÜLDÖTTSEG ÉRKEZIK

Két hét múlva, a Kneszet vendégként, kenyai parlamenti delegáció érkezik Izráelbe. A küldöttséget Mose Sáchál képviselő hívta meg, amikor egy hónapja elzölt Nairobitól.

Ez lesz az első afrikai parlamenti küldöttség Izráelben a jomkipuri háború óta.

Szádnát fogadta Ben Eliszár

Kairo. (UPI) — Anuár Szádnát egyiptomi elnök tegnap fogadta Eljáhu Ben Eliszár izráeli nagykövetet.

A megbeszélés után Ben Eliszár azt mondta, hogy kedvező fejlemények várhatók a két ország közötti kapcsolatok normalizálása terén.

Az izráeli nagykövetség szóvivője közölte, hogy a baráti légkörben lezajlott találkozáson a békefolyamat ügyéről tárgyaltak.

Az egyiptomi hírszolgálati iroda nem közölt részleteket a megbeszélésről.

A holland UNIFIL katonák vádja ügyében

Az UNO bizottság Izráelnek ad igazat

A Kol Jiszráel katonái tudósítója, UNO körökre hivatkozva, tegnap közölte, hogy az UNO főtitkár által kinevezett bizottság, amely Izráelbe érkezett, hogy kivizsgálja a holland UNIFIL katonák panaszát — amely szerint az izráeli katonák megcsönkítették agyonlőtt terroris-

ták holttesteit — elfogadták az izráeli álláspontot, azaz, beismerték, hogy alaptalan volt az UNIFIL katonák vádja.

A Cáhál részéről nem voltak hajlandók nyilatkozni ebben az ügyben.

A bizottság tegnap befejezte munkáját és köszönetet mondott az izráeli hadseregnek, amiért minden segítséget megadott.

A bizottság elnöke a jövő hét elején megy New Yorkba, hogy benyújtsa jelentését az UNO bizottságnak.

TEHERÁNBAN

Kémkedésben bűnösnek nyilvánítottak egy amerikai újságírónt

Teherán. (—) Az iráni fővárosban tegnap kémkedésben bűnösnek nyilvánították Cynthia Dawyer amerikai újságírónt.

Az ítéletet a jövő héten hirdetik ki — közölte egy svájci újságíró, aki jelen volt a tárgyaláson.

Az újságírónt nyolc hónappal elzölt tartóztatták le. Chomeini ajatolla tegnap először ismerte be, hogy egészségi állapota megrendült. A teheráni Dzsámárán mecsetben megtartott beszédében azt mondta, hogy „nem tudok hosszabban beszélni, mert nem vagyok egészen egészséges”.

A bejelentést közvetítette az iráni rádió.

Éjlát segít az Elkabec-családnak

Éjlát városa tegnap elhatározta, hogy anyagi segítséget nyújt az Elkabec családnak, amely tegnap kezdett új életet Éjlátban — lakását azonban kifosztva és szétrombolva találta. A város szálát nyitott a családnak szóló adományok számára a helyi Dicsőünt bankban.

Az Elkabec család, mint említettük, egy hónappal elzölt, nagy áradások idején akart Éjlátba költözni, amikor autójukat elragadta az áradás és két éves kislányuk életét veszítette.

Tegnap a gyászhoznap leteltével, a család megérkezett Éjlátba — lakását azonban feldúlva találta: ismeretlen tettesek beverték, kiszakították az ajtókat, ablakokat, redőnyöket leszerelték a mosdó és vízvezeték-kagylót s csapokat.

A város gondoskodott más lakásról a család számára s a

Feszültség Párizs és Teherán között

Párizs. (—) Francia forrásokból közölték, hogy az előző hírekkel ellentétben, Franciaország egyelőre nem juttatja el Iránnak azt a három rakétanaszádot, melyek szállítását a tuszok ügye miatt visszatarították. Párizs mindaddig nem hajlandó az ügyet lebonyolítására, amíg nem rendezik a többmillió frankos francia követelések ügyét a Chomeini rezsimmel.

Bani Szadr iráni elnök tegnap a francia hírszolgálati irodának adott nyilatkozatában azt mondta, hogy országa ellenséges lépésnek tekinti Franciaország

VALUTA-ÁRFOLYAMOK

USA dollár	7.93	8.06
Angol font	18.75	18.94
Német márka	3.74	3.77
Francia frank	1.62	1.63
Svájci frank	4.14	4.18

Walesa, Wallenberg és Carter a Nobel-díj leíróitjai között

Osló. (—) A norvég fővárosban tegnap tették közzé az 1981-es béke Nobel-díj jelöltjeinek névsorát.

A 60 jelölt között szerepel Lech Walesa, a lengyel szabad szakszervezeti mozgalom vezetője, Raoul Wallenberg, az eltűnt zsidómentő svéd diplomatá, Jimmy Carter volt amerikai elnök, Robert Mugabe, Zimbawe (Rhodesia) miniszterelnöke és lord Carrington angol külügyminiszter.

AZ EURÓPA-PARLAMENTBEN

Kairó. (—) Szádnát egyiptomi elnök a jövő héten beszédet tart Luxemburgban, az Európa Parlament képviselői előtt. Ezzel nyitja meg külföldi útját, melynek keretében Párizsba és Washingtonba is ellátogat.

Luxemburgban tárgyalni fog Simone Veillel, az Európa parlament elnökével is, valamint a Közöspiac közelkeleti megbízottjával, Gaston Thornnal.

A nepali király nalesztin államról

Kairó. (—) Birendra nepali király az El Ahrannak adott interjújában azt mondta, hogy nalesztin állam létesítésének híve az Izráel által jelenleg kezben tartott „területeken” — de csak általános béke keretében.

A nepali király hivatalos látogatás keretében tartózkodik Egyiptomban, hogy kifejezésre juttassa támogatását Szádnát békekezdeményezése iránt.

részéről, hogy Mirage harci-repülőket szállít Iránnak.

Az iráni elnök nem volt hajlandó egyértelmű választ adni arra a kérdésre, hogy mérlegeli-e a diplomáciai kapcsolatok megszakítását Franciaországgal, csak annyit mondott, hogy „minden lehetséges.”

Az egymilliárd dolláros konferencia Taiffban

Irta: AMOSZ ERAN

Mint a világsajtó jelentette, a napokban Szaudi Arabia Taiff városában lezárult muzulmán értekezlet kiadásai elérik az egymilliárd dollárt. A konferencia 600 Mercedes kocsihoz jutott, a világ legkorszerűbb parkot vásároltak, ezenkívül jó üléstermet emeltek, egy-egy magánrepülőgépet, az egy jobb és tökéletesebben felszerelt, mint New Yorkban az ENSZ közgyűlési terme. Az államfők részére luxuskocsikat építettek, különösképpen pedig az arab államok felé, hogy napjainkban „az arab világ vezetője”. Mivel mindenek háttérben ott a Közelkelet hatalmas közzeteinek, különösen pedig a konferencián oly fényűzés közepette képviselt egyes arab államoknak a nyomora és elmaradottsága, felvetődik a kérdés, nem lehetett volna-e ezt a tiszteletreméltó összeget konstruktívabb célokra adni, anélkül, hogy ez „sértén” Szaudia vezető szerepét az arab államok élén. A kérdés persze nyilvánvalóan naiv, ajkunkra sem illik venni, hiszen manapság akármelyik magányos szauidai olajsejk is félkékkel egymilliárd dollárnál többet is képes ímmit-amott befektetni...

Vihar-e az, ami a tőzsdén zajlik?

A közhit szerint a tőzsde egyfajta hőmérője a gazdasági életnek, ami azonban nem mindig felel meg a valóságnak. El kell fogadnunk, valahányszor a nemzetgazdaságban messzemenő változások történnek, új törvények vagy tények módosítják a gazdasági helyzetet, és a tőzsde, leszámítolva a várható következményeket, valóban a fordulat tényleges hatását tükrözi.

A mi értékösödésünk a napokban tapasztalt árfolyamzuhanásról teljes joggal tettelezzük fel, hogy mivel a kormány frissebb intézkedései távolról sem nagyjelentősök, ezuttal a tőzsde sem hőmérőként mutatja az általános helyzet hőfokát, hanem kizárólag a tőzsdézók belügye. Mi történt tulajdonképpen?

Mintegy másfélszáz részvényfajtának egyáltalán nem akadt vevője, a többi részvény árfolyama pedig 5-10 százalékkal esett. Mint ez általában történni szokott, a tőzsdén — minden fizikai száballal ellentétben — nem ellenhatást vált ki a hatás, hanem a hatás fokozódását, tehát legalábbis néhány napon keresztül az árfolyamok lemorzsolódásának további folytatása várható. A külvilág számára ez meglepetés, a kebelbeliek számára azonban nem az. Tul sokáig tartott a hausse, felfújt luftballonként dagadoztak a részvényárak, és a bennfentesek már régóta sejtik, hogy az így, mesterségesen felhajtott kurzusoknak már semmi kapcsolatuk a részvények, illetve az azok által képviselt vállalatok tényleges értéke között. Csak azt nem lehetett tudni, hogy a luftballon kipukkad-e, vagy csak lassan szívárogi ki belőle a hélium-gáz. Még szerencse, hogy az utóbbi eset következett be, ami szintén bizonyítéka annak, hogy a baisse nem döntő gazdasági fordulat következménye, hanem egyszerűen a befektetőknél az a megérzés, hogy ekkora emelkedés után már csak a zuhanás következhet. Jó lesz tehát a nagy részvény-stoktól szabadulni. Amibe a legfürgőbben bele is fogtak, s a habozóbbak most követik a példájukat, lehet, hogy az elsőknél is riadttabban.

Amde az olyan tőzsdei hullámszámok is hatása van a nemzetgazdaságra, amelynek nem az országos helyzet a forrása. A tőzsdei mini-krach elsősorban a bankokat érinti, amelyek feladatuknak tartják a túlnyomó kilengések mérséklését, s amelyek ezuttal is felvásárolták a tőzsdén felkínált részvények jelentős részét, elsősorban saját részvényeiket. Ennek is megvan azonban a maga pénzügyi határa, a teljes kínálatot a bankok sem képesek felszívni, s így a folyamat lassítható, de meg nem állítható.

A baisse a bankok után elsősorban abból a szempontból érdeklő a nemzetgazdaságot, így mindannyiunkat, hogy a részvényeladásokból származó hatalmas pénzeszegek — a hétfői forgalom például 349,4 millió sekkelt, azaz 3,5 milliárd fontot tett ki — hová veszik ezek után az utjukat. Feltehető a szakemberek véleménye szerint, hogy jelentős részüket indexhez kötött állampapírokba fektetik, valószínű az is, hogy házakba és telkekbe, kivált, hogy az ingatlan-árak éppen az eddigi kurzus-emelkedések miatt, aránylag alacsonyan állnak. Aggasztja viszont közgazdasági köröknek az a lehetőség, hogy a részvényekért beszedett összegek deviza-számlákra kerüljenek, s ha a beföldi „Pátám”-számlákra, akkor ez rendjén volna, de ilyenkor, a fokozódó idegesség következtében a pénz egy része külföldre szokott kikerülni.

A bankokon kívül ilyen esetekben be szokott avatkozni maga a kincstár is. Ezra Szádán professzor, pénzügyminiszteriumi államtitkár, ezt ezuttal nem látja indokoltnak. „Nem avatkozunk bele most sem, amikor lezuhanunk.” Valójában azonban a kincstár is aggodalommal követi a jelenséget.

A vihar alkalmasint elül egy idő után. A tőzsdei játék szabálya, hogy nagy zuhanások után igen sok részvény értéke ismét megközelíti tulajdon fedezetét, tehát megint vonzóvá válik, és miután az óvatosság megszabadultak a kötegeiktől, akkor előlőnek a még náluk is óvatosabbak, akik eddig nem részvényben tartották a pénzüket, s akiknek most érdemes lezuhanat áron vásárolni. Ugyanígy remélhető az is, hogy a nyugdíjpénztárak, amelyek alapszabályaikhoz mérten, részvényekben kötelesek vagyonuk egy részét tartani, de a magas árak következtében átmenetileg tartózkodtak a vásárlásoktól, most, a hullámvölgyben, ismét sorompóba lépnek. Mindezek után pedig folytatódik a játék: ha a piacra dobott papírok valóban vevőre találják, bármilyen árfolyamon is, akkor újra kezdődik a kurzusok felduzzadása, s kezdődik minden előlő. Ha azonban a mostani veszteségek túl sok befektetőnek veszik el a kedvét a részvényüzletlétől, akkor bizony megismétlődhet az 1977-es tőzsde-válság, amely sok tőzsdézót tönkre tett és egy időre teljesen megbénította a tőzsde működését. Általános nemzetgazdasági szempontból azonban, mindkét lehetőséget csak epizódnak kell tekintenünk, mert amit nem valóságos gazdasági tények idéznek elő, az nem is lehet tartós hatással a gazdasági életre, legfeljebb a tőzsdézók szűk körére.

lelfelegyvertettebb államá is válik, de amennyit ez a sáhon segít, annyit fog segíteni Szauidán is... Érdekes egyébként, hogy egyes raffinált értelmezések szerint Szaudia potenciális szövetségese Izraelnek is a tömbközi stratégiai rendszerben. Ha a köztet valóságos problémáit tekintjük, akkor ebben van is némi logika, viszont rég megtanulhattuk, hogy köztünkben a logikát legfeljebb véletlenül követik. A valóság az, hogy Szaudia a pillanatnak él és feláldozza a jövőt. Azért küzd, hogy megszilárdítsa státuszát a muzulmán világban, s teszi ezt annak reményében, hogy minél szélsőségesebben Izrael-ellenes, annál inkább megakadályozhatja, hogy a radikális vallásos elemek ismét felkelést szervezzenek. Pozitívum kell értékelnünk az egyiptomi hírmagyarok megállapításait, akik megvonták az utóbbi 30 év arab, szélsőségesen Izrael-ellenes retorika mérlegét...

De mit értek el ezen az értekezleten? A konferencián a muzulmán államoknak egységesen és tiltón kellett volna felsorakozniok a Szovjetunióval szemben, amely leigazta Afganisztánt, s ezzel az eddiginél is veszedelemesebben fenyegeti a Perzsa-öböl köolajban gazdag államait. Ez lett volna a Nyugat elsőrendű érdeke is, — mint a szovjet terjeszkedés ellen folytatott küzdelem egyik szakasza, hiszen a Kreml az ottani térhódítással a Nyugatot készült torkonragadni. E tekintetben az értekezlet eredményei súlyos csalódást okoztak. Taiffban a konferencia beírta azzal, hogy amíg általában támogatása felől biztosítsa az afgán népet, az idegen haderőket pedig felszólította, vonuljanak ki Afganisztán területéről. Vajmi nehéz feltételezni, hogy az afgán felkelőknek sokban segítségére lesz ez az „általános” támogatás, amely nem több szájadónál. Világos, hogy a muzulmán konferencia tartózkodt az erőteljes, egyértelmű álláspontról, az afganisztáni szovjet megszállás elleni tiltakozástól. Azok a nyugati körök, amelyek az iszlámban hűséges szövetségést szeretnének látni a Szovjetunió és a kommunizmus ellen, most csak csalódást érezhetnek. Nem csak az arabok bujnák ki minden kötelettségváltalás alól, hanem ugyanilyen gyengének mutatkozik a nem azonosuló államok tömbje is Afganisztánnal kapcsolatban. Világos, hogy az oroszoknak sikerült az ellenállásnak még hajlamát is megtörnie, most pedig feltétlenül számoljuk javára írhatják a muzulmán konferenciát is, amely valóban csak Szaudia vezető szerepét „bizonyította be” a nagyvilág felé.

Itt az ideje annak, hogy az Egyesült Államok és a Nyugat addig ismerjék fel a szauidai események lényegét, amíg még nem késő.

Miközben pedig a résztvevők mérsékelten szólottak a szovjet terjeszkedésről, tehát a Közelkelet igazi veszedelméről, addig csak úgy tombolt a szélsőséges Izrael-ellenesség. E tekintetben Szaudia valóságos versengett az Izrael-ellenességében Libiával. Az értekezlet elhatározta, hogy ismét az ENSZ-hez fordul, és kéri Izrael kizárását annak minden szervezetéből, a bojkottot és a gazdasági küzdelem többi módszerét pedig fokozza — amit nem szabad lekicsinyelnünk. Mert ha nem is kell azonnali „szent háborúval” számolnunk, a szauidaiak gyűlölködését e határozatok aggasztó módon fejezik ki. Mint tudjuk, a Nyugaton szeretik Szauidát mérsékelt nyugatbarát tényezőnek tartani, ami természetesen „feljogosítja” őket arra, hogy hihetetlen mennyiségű modern fegyverrel lássák el, akár szüksége van rá, akár nincs. Szaudia, amely eddig is világrekordot tartott az üzemenyag-tartalékok terén, hamarosan a

SOKMILLIÓ DOLLÁROS BEFEKETÉST AJANLANAK A WEIZMANN INTÉZETNEK

A rehovoti Weizmann-intézet elnöksége rövidesen dönt két külföldi tőkés-csoport kecsgető ajánlatáról. Ezek a befektetők hajlandók sokmillió dollárra rugó beruházást eszközölni a Weizmann-intézetbe, ha kizárólagos jogot kapnak az ott elért tudományos felfedezések és kutatómunka gyakorlati értékesítésére.

Az egyik csoportot Joe Lives ismert üzletember, az Alliance igazgatótanácsának elnöke szervezi, aki felajánlotta, hogy hajlandó 30 millió dollárt fordítani kutatómunkára a Weizmann-intézetben. Ezt a pénzt Amerikában terjesztett, illetve árusított részvények révén igyekszik összehozni. Jelek szerint az egyik amerikai vegyészeti mammut-vállalat szintén érdekelt van abban, hogy a jogok egy részét megvásárolja ugyanebben a keretben.

A másik tőkés-csoport amerikai zsidó orvosokból és az Éc Lábud enyvezett lemezgyár tulajdonosa — Jozsef Kremmerman nagytőkés csoportjából áll. Ez a csoport „csak” 25 millió dollárt hajlandó befektetni, viszont ellenértéként beéri két olyan ve-

gyészeti eljárás kizárólagos gyakorlati jogaival, amelyeket a közelmúltban kísérleteztek ki, és a jelek szerint tudományos forradalmat jelentenek. Ezek egyike a rák elleni küzdelemhez, a másik pedig az élelmiszer gyártáshoz tartozik. Ez a tőkés-csoport is — az előzőhöz hasonlóan — az Amerikában árusított részvények által készíti a pénz egy részét összehozni, de hajlandó arra, hogy részvényei egy részét a Weizmann-intézet dolgozóinak adja el.

A Weizmann-intézetnek módjában áll a kormánytól ugyanolyan összeget kapni, mint amennyit ezek a tőkés-csoportok ajánlanak.

A napokban közölték, hogy a rehovoti Arnon Milcsán nevű üzletember, aki néhány nagy vegyipari vállalat képviselője, ugyancsak ajánlatot készít a Weizmann-intézet számára.

Nechemja Méir, a Weizmann-intézet tájékoztatói osztályának igazgatója az ügyvel kapcsolatosan kiemelte, hogy eddig egyetlen tőkés-csoport sem tett ajánlatot az intézetnek. A befektetésről szóló hír azonban a két tőkés-csoport vezetőjétől származik.

A normalizáció politikai és lélektani értelmezése

MUCHAMMED SAÁLÁN CIKKÉT A KAIRÓI „OKTÓBER” C. LAPBÓL VETTE AT A „MÁRIV”

Amióta Egyiptom és Izrael elvetette a katonai eszközök alkalmazását a fennálló viszályok elrendezésére, sűrűn esik nálunk szó az újfajta kapcsolatok normalizációjáról. A háborúzás helyett folytatott párbeszéd kiindulási pontja az, hogy két szomszéd társadalom elfogadja egymás fennállásának a tényét. Természetes határozat az, kezdete az arab világ és Izrael viszonya átalakulásának.

Egyiptommal ezzel megelőzte az arab világot, de ugyanakkor saját gondolkodói zömét is. A kezdeményezés az állam vezetőjétől jött, hiszen a vezető legfőbb kötelessége éppen abban áll, hogy kifejezze társadalma szűkségeit. Eleinte ő állt a sorompó egyik oldalán, míg a másik oldalán az értelmiségiek javarésze, akik gonddokodásukban egy lépéssel lemaradtak a tények mögött. Legtöbb értelmiségünk ugyanis olyan ideológiában nevelkedett, amelyben sűrűn szerepelt a reakció, a muzulmán testvérek, a kommunizmus és a cionista-imperialista ellenség. Minden bajunkat bizonyos belső vagy külső tényezőz hibáztattunk. A régi elvekhez ragaszkodó értelmiségünk azonban nem érzi szükségesnek az önbírálatot, sem a változást, elég neki, hogy a bajok oka valahol ott van, messi. Ezzel azután a felelősség alól is felment magát, áthárítja azt a vezetőre, amivel azonban csak elmélyíti a vezető és a tömegek amúgyis természetes ellentétét.

Mindez azért van, mert a gondolkodás lemarad a tények mögött. Aki nem követi a valóságot, az beássa magát megkövesedett álláspontrába, s nem moccan. Ezért válik szélsőséges a normalizáció, vagyis a gondolkodás meggyorsítása, hogy a valóságot utólráhesse.

A gondolkodásbeli és politikai érettség felé kell törekednünk, be kell ismernünk, hogy nem minden fehér vagy fekete, a fehér és fekete együtt is szerepelhet. Nem lehet az emberiséget az gyalokra és ördögökre osztani, mindannyiukban vannak erények és hibák. A túldolai fél nem feltétlenül „agresszív cionista-imperialista”, mint ahogy bennünk is vannak negatívumok. Lehet, hogy a cionista csak saját hazát, kormányt és hadsereget kíván

magának, mint a világ minden más népe is. Ami pedig negatívum benne, az fellelhető másokban is: bennem is van hajlam, vallási és faji diszkriminációra, tulajdon hazámban is különbséget teszek hitek, törzsek és pártok között. Itt is normalizációra van tehát szükség, vagyis a gondolkodás és a tények összhangba hozatalára. Az egyiptomi katona, akár az izraeli is, megutálta a háborút, amelynek lényege csak a köolajmágnások és a fegyvergyárosok kiszolgálása; az egyiptomi ember, akár az izraeli is, megutálta a háborúzásat a dözsölők érdekében. Ez eladja a köolajat, amaz eszébe a fegyvert, mindkettlen busásan keresnek rajta, a katona pedig az életével fizet, vagy ha megmarad, akkor a háboru következtében előlított rettenetes drágulással. Ez a valóság kötelezte mindkét felet, hogy történelmet és hiedelmeket félretéve, vessenek véget a háborúknak, forduljanak az élethez, foglalkozzanak a világ kincseinek igazságosabb elosztásával is. A katona, a munkás és a paraszt megértette, hogy a maga érdekében, nem pedig a viszályt kiaknázók érdekében kell cselekednie. A palesztinai harcos üllő és kalapács között él, de talán ő is ráébredt erre az igazságra. Szádát kezdemenyézése mindkét nép érdekeinek megfelelt, ezért az izraeli fél is belement, mert az ottani nép ugyanezt kívánja. S amíg ez a kezdeményezés népek szűkségeinek a kifejezése, addig ellenállhatatlan is, minden tiltakozás csak arra mutat, hogy nincs összhang gondolkodásunk és a valóság között.

A normalizáció nemcsak a diplomáciai képviselőben vagy a magasrangúak látogatásaiban, nem is csak a bojkott megszüntetésében és a gazdasági együttműködésben jut kifejezésre. Mindezt politikailag is elő lehet írni. Az igazi normalizáció azonban a gondolkodásbeli lemaradás megszüntetése, a másfélszáz év óta tartó politikai határozatok nem fejezik ki a népek szűkségeit. A gondolkodásbeli lemaradásért mi, értelmiségiek felelünk. Majd mindegyikünkben hiányzik a merész, hogy végig a békéhez vezető úton járjunk. Hozzunk, s ezért sem a békét, sem a hábo-

rut el nem ériük, hanem csak valami felemás állapotot. Fel kell tennünk a kérdést: mi hiányzik a vezetőségünkkel való összhangból? Ki itt a habozó? Attól tartunk vajon, hogy ártunk az arabokkal kiépített gazdasági kapcsolatainknak, az arab államokban dolgozó honfitársainknak? Attól félünk-e, hogy ezek helyébe palesztineket állítanak? Vagy attól, hogy ha a zsidó állammal tartunk kapcsolatot, elveszítjük az iszlám támogatását? Valójában az egyiptomiaknak, palesztineknél és izraelieknek közös nevezője az, hogy ellenfeleink a köolajmágnások és a fegyvergyárosok. Mindez sokkal fontosabb az átmeneti érdekeknél. A tőkének egyetlen létjogosultsága az, ha termelő potenciállá válik. Gazdáik nem ihatják meg a köolajat, nem ehtik meg a petrodollárokat, ők szorulnak produktív erőkre, s nem ezek órájuk. A köolajtermelő államok nem mondhatnak le sem az egyiptomi, sem a palesztin munkáskezeikről. Még annak is eljön az ideje, hogy a jó izraeli munkát igénybe vegyék. Az iszlám állásponit is, az utca emberére támaszkodik, már pedig az utca emberé még az ateista keleti tömbbel is hajlandó együttműködni, ha ez hasznosnak mutatkozik, a nyugati keresztény világgal is, ha alapvető érdekei ezt diktálják. De akkor mi akadályozhatja meg abban, hogy együttműködjön a zsidó állammal, ha az átlagpolgárnak ez nyilvánvalóan hasznára válik? Minden állam bel- és külpolitikájának ez a főtengelye.

Persze, a normalizáció nemcsak Izrael és Egyiptom viszonyára szorítkozik, hanem az arab szegényekre és gazdagokra, a tömegekre és értelmiségire, a falusira és a városira is. Amikor pedig Izrael és a palesztinek viszonyának a normalizációjáról beszélünk, az elv áll Izraelre magára is, a nyugati és keleti izraeliek, a nagy és a kis államok, vagyis minden egymással szembenálló fél kapcsolatainak a normalizációjára.

Emberi szinten pedig a normalizáció a gondolkodás és a tények összhangjára vonatkozik, az ész, a kéz és a szív, az apák és a fiúk, az öregek és a fiatalok egymáshoz közelítésére.

Napi rendszer

AZ OROSZORSZÁGI ÚJ BEVÁNDORLÓK BEILLESZKEDÉSE KITUNÓ

A Szovjetunióból jött új bevándorlók túlnyomó többsége elégedett az Izraelben elért anyagi helyzetével, amely rendszerint sokkal magasabb, mint származási országában volt. Ugyanakkor elégedetlenek az itt elért kulturális helyzetekkel, és általában az országos kultúrnívóval.

Ezek derülnek ki abból az átfogó felmérésből és közvéleménykutatásból, amelyet a jeruzsálemi Falk gazdaság-tudományi kutatóintézet hajtott végre a klitai migrációs minisztérium megbízásából. A felmérés élén Gur Ofer professzor, az intézet egyik vezető munkatársa áll, akinek a jeruzsálemi és haifai egyetemek professzorai voltak a segítségére.

A felmérés 400 olyan családra terjed ki, amely a Szovjetunió európai részében lévő városokból jött hozzánk, s már legalább három éve van az országban. Más szóval: már átették az első beilleszkedési nehézségeket. A tudósok rámutatnak arra, hogy ezek

az olék képviselik a Szovjetunióból jött új bevándorlók több, mint kétharmadát. Ofer professzor elmagyarázta, hogy a felmérés révén igyekeztek megállapítani azt, milyen mértékben sikerült ezeknek az új bevándorlóknak, illetve az olék kategóriájának — az ország gazdasági és társadalmi életébe beilleszkedni, beleértve a nehézségeket és a kudarcokat. Tudni akarták azt is, vajon ezek az új bevándorlók terhet jelentenek-e a veterán lakosság számára, avagy ennek az ellenkezője az igaz: konkrétan hozzájárulnak a nemzetgazdaság termelékenységének növeléséhez.

Kitudódott az is, hogy úgy a fiatalok, mint a főiskolai végzettségűek beilleszkedése sokkal gyorsabb és jobb volt, mint az idősebbeké és az alacsony iskolázottságúaké. Az akadémikusok beilleszkedése is jobb volt a munkásokénál. Bizonyos esetekben a nők beilleszkedése sokkal jobb volt a férfiakénál.

HAIFÁN MEGTALÁLTAK JOSEF SCHMIDT OPERAÉNEKES KÉPESLAP-GYŰJTEMÉNYÉT

Párját ritkító, a korai 30-as évekből származó képeslevelezőlap-gyűjteményt fedeztek fel a napokban egy magányosan elhunyt haifai öregasszony lakásán: tulajdonosa Josef Schmidt, a világhírű zsidó operaénekes és kántor volt. A képes levelezőlapok feladóinak, illetve címzettjeinek túlnyomó többsége a világhírű művészárdához tartozott, többségük zsidó volt, s ma már nincsenek életben, mert a náciák meggyilkolták őket.

Az idős asszony teljesen magányosan élt a Rámot Remez negyedben lévő lakásában, s halála után lakását a benne lévő ingóságokkal eladta a gondnok. Aki a lakást megvásárolta, a holmi között megtalálta a levelezőlap-gyűjteményt, melyet eladásra kínált föl ismerősének, Farkas Efrájimnak. Farkas megvásárolta a gyűjteményt, és amikor a képeslapokat osztályozta, felfedezte az aláírásokat, és megállapította, hogy a gyűjtemény Josef Schmidt tulajdona volt.

A fényképek és levelezőlapok túlnyomó többsége bécsi és berlini színházi emberektől és költőktől származik, akik a náci uralomra jutását megelőző időszakban éltek és dolgoztak. Az egyik érdekes levelezőlapot Chá-

sim Náchmán Bialik, Izrael nemzeti költőjének barátja küldte Schmidtnek, a következő szöveggel: „Náchmán Bialik, a költő, 1932 február 2-án távozik és Palesztinába utazik”.

A levelezőlapok között vannak olyanok, amelyen Marlene Dietrich és Magda Schneider (Romi Schneider anyja) aláírása olvasható. A mintegy 150 képes levelezőlap egyrészt jiddis nyelven írták, de van közt néhány héber nyelvű is, bár a túlnyomó többség német és francia nyelven íródott.

Josef Schmidt mindössze 42 éves volt, amikor meghalt. A képeslapok gyűjtése idején még művészi pályafutása elején állott, de már akkor nagy jövőt jósoltak neki. Schmidt lírai tenorját nemcsak operaházakban, hanem filmekben is hallottuk annak idején, de ha szükség volt rá, cházánatot is énekelt. A világháború kitörése előtt sikerült Svájcba menekülnie, ott halt meg 1942-ben és a Zürich melletti temetőben hantolták el.

Egyelőre nem tudják, hogy Josef Schmidt képes levelezőlap-gyűjteménye milyen módon került a magányos haifai öregasszony birtokába.

ÁLLANDÓ LAKÁSOK LESZNEK A KLITAI KÖZPONTOKBÓL.

Tavaly mindössze 20,800 új bevándorló érkezett hazánkba, — szemben az előző évi 36,979 fel-nőttel és gyerekekkel, tehát 44 százalékkal kevesebb. Ezt közölte Jeruzsálemi sajtófogadásán Ariele Waldmann klitaiügyi államtitkár.

Az államtitkár sajnálatul állapította meg, hogy az alijázásukat követő egy éven belül az új bevándorlók 5 százaléka elhagyja az országot, közöttük mindössze 1 százalék az olyan személy, aki a Szovjetunióból jött.

A harmadik év leteltével az új bevándorlók mintegy 15—18 százaléka hagyta el az országot. A Nyugatról jöttek között 20—25 százalék a kivándorlási arányszám, a szovjet új bevándorlók között alig 5 százalék.

A klitaiügyi minisztérium tavalyi munkásságáról szólva, Waldmann elmondta, hogy 327 új bevándorló tudósának nyújtottak segítséget. 74 tudós dolgozott külföldi kutató és fejlesztési csoportok körében, melyek közül hét munkaközösséget maguk az olék alapítottak.

1980-ban 4699 család és 6722 egyedülálló személy jött az orsz-

szágra. A családok létszáma általában 3,8 volt. Ez idő alatt sikerült véglegesen megoldani 6549 új bevándorló lakásproblémáját. Ezek közül 3674-en állandó lakást kaptak, a többieknek pedig jelzálogkölcsönt folyósítottak, — hogy a magánpiacon vásárolhassanak lakást.

Waldmann rámutatott arra, hogy tavaly kifejezetten érvényesült a klitaiügyi minisztérium lakosság-decentralizációs politikája. Rámutatott arra, hogy Tel Aviv környékén és az ország központi részében 2610 olé kapott lakást, az ország északi részében 1262, Beer Szeván és a Délvidéken pedig 840 lakást utaltak ki. Haifán és a haifai öböl városában 814, Jeruzsálemben pedig 755 lakást kaptak az új bevándorlók.

Az új bevándorlók számának drasztikus visszaesése nyomán a klitaiügyi minisztérium a Szochmutai karöltve elhatározta, hogy bezárja a klitai-központokat, és az ottlévő lakásokat végleges telepedés céljából átadja az oléknak. Eddig a Rechovot melletti Kfar Gviroban, Naeirat Itzen, Karmiélben, Afulán és Javnén határozta el a klitai-központok bezárását.

TÖBB MINT 8000 DUNAM FÖLD A HATÁRON TULI TELEPÜLÉSEK CÉLJAIRA

Telepítési ügyekkel foglalkozó megbízható és hivatalos körök közölték, hogy az utóbbi hónapokban a már meglévő judeai és somroni településeket 8000 dunam földdel bővítették. Olyan területről van szó, amelynek egy része sziklás, így mezőgazdasági művelésre alkalmatlan, van köztötte állami tulajdonú föld és egy kis hányada olyan telkekből áll, amelynek tulajdonjoga vitatott.

Mint emlékeztet, a judeai és somroni zsidó települések vezetői mintegy 10 hónappal ezelőtt éhségstrájkot tartottak, tiltakozván az ellen, hogy az általuk képviselt települések nem kaptak elegendő földet az illetékes hatóságoktól. Az utóbbi hónapok során főleg Ofra, Kárnég Somron, Ariele, Kirját Arba és még néhány települést kaptak további földeket.

A Kelet-Jeruzsálemben megjelenő Al-Fádzsar arabnyelvű napilap közlése szerint a Chevron tervében lévő Tarkumija arab falu vezetői január végén értesítet-

kaptak a katonai kormányzótól, amely kimondja, hogy a falu által birtokolt terület egy része, mintegy 7000 dunam föld, az állam tulajdonát képezi. Ezért Tarkumija telepesei felkérték, hogy amennyiben van ellenvetésük a katonai kormányzó rendlete ellen, úgy 21 napon belül fellebbezzenek.

Megbízható hírforrás szerint illetékes helyen ezeket a földeket a Micpe Govrin nevű mini-település számára tartálékolják, amelynek felállítását a napokban hagyta jóvá a kormány és a Szochmutai telepítési vegyesbizottsága, mely előzőleg szótöbbséggel elutasította Jigael Jadin professzor fellebbezését.

Illetékes helyen jelentették hogy a chevroni fennsík, illetve a chevroni hegyvidék déli részében igyekeznek felszabadítani állami tulajdonú mező földeket, hogy azokat a Máo és a Kárnél nevelésű Náchál-települések rendelkezésére bocsássák.

Jákov Levinzon, a Máarách pénzügyminiszter-jelöltje

EGY NAGY BANKOT RENDBE FERT — RENDBE TESZT-E VAJON A NEMZETGAZDASÁGOT IS?

A Bánk Hápoálim legutóbbi igazgatótanácsi ülése sablonosan kezdődött, napi ügyekkel folytatódott, és a tanácstagok már szedelőzködtek is, amikor szót kért Jákov Levinzon, az elnök, és bejelentette, hogy lemond elnöki tisztségéről. Erreható meglepetéssel hallgatták, de akadtak közöttük, akik sejtették és értették a dolgot. Az elnök most a többinek is megmagyarázta: 12 éve vezeti a bankot, úgy érzi, elvégezte itt a feladatát. Amikor azonban megkérdezték, azért mond-e le, mert igen kilitásos jelöltje az esetleges Máarách-kormány pénzügyminiszteri tárcájának, kurtán felelt: „Semmi kapcsolat a két tény között.”

Pedig hát igenis van kapcsolat. A beavattak úgy vélik, hogy ezzel Levinzon odadobta a kesztyűt Peresnek, aki mindmáig nem hozta nyilvánosságra, hogy kormányalkítása esetén kik lesznek a munkatársai. A lemondás tehát felhívás a keríngőre.

Tulajdonképpen már 1974-ben, a Rábin-kormány idején felajánlották neki a tárcát, még mielőtt a néhai Rabinovics neve felmerült volna, de ő elutasította a megajánlott ajánlatot. Egyesek szerint, mert javában szervezte a Bánk Hápoálim külföldi fiókhálózatát, mások szerint azért, mert úgy érezte, hogy a pénzügyminiszter mögött biztos fedezetként kell állnia a pártnak és a Hisztaadrutnak, neki pedig aránylag kevés szoros kapcsolata volt, magányos farkasként ismerték, „begombolkozott” embernek. Pedig igazán otthon volt a pártban, már korán elhunyt édesapja a Hisztaadrut kincstárnoka volt, ő maga pedig az „Egyesült Kibucok” mozgalmanak neveltje, kibucban is élt sokáig, kincstárnoka is lett, majd az egész mozgalom titkára. A kibucból akkor lépett ki, amikor édesapja meghalt és ő bejött a családhoz, egyben meg is kezdte egyetemi tanulmányait. Tehetségének s a néhai Pinchász Szápirral való szoros kapcsolatának köszönhető gyors előrehaladását, előbb a „Chevrát Háovdim”-ban, ahol a gazdasági osztályt rendkívüli módon kifejlesztette. Ekkor szerzett érdemei közé tartozik az,

hogy bár dult a „mitun”, hozzáértésével és energiájával számos beteg üzemet talpra állított.

A Bánk Hápoálimba 1968-ban került: ez a nagybank akkor még messze lemaradt versenytársai mögött, de Levinzon egyre jobban kiterjesztette a bank működési területét, szorosabbra fonta a bank és a hisztadruti üzemek kapcsolatát, bővítette a hazai és megteremtette a külföldi fiókhálózatot, úgy hogy 1978-ban a Bánk Hápoálim mérlegének végösszegei utolérték a Bánk Leumit. Még ellenfelei is elismerik kivételes eredményeit, legfeljebb azt kifogásolják egyesek, hogy a munkásbank ideológiája nem érdekl, nincsenek nála érzelmeik, számára csak a mérleg utolsó számszora érdekes. Ez a bírálat egy bankvezér felé tulajdonképpen nagy bókna számít.

Oyta a bank önállóságát, s amikor a Hisztaadrut ellenőrizni kívánta az ügyvitelt, ő tiltakozott és győzött, mert szerinte ez sértette volna a bank-titkot, a pénzügyi iratokat csak államilag ellenőrizni. Levinzon működésében az a lezárdekesebb, hogy miközben a bankot fejlesztve, szüntelenül tájékoztatta a nagyközönséget, ő maga mindig a háttérben maradt, szinte fanatikusnak óvakodott az önéletrajzától. Családi életéről is mindössze annyit tudunk, hogy négy gyermeke van, de úgy látszik ezekről sem beszél, mert lelkőzelebbi jóbarátai sem tudják a gyerekek nevét, még azt se, mivel foglalkozott házasságuk előtt a felesége. Hobbyja a zene és a könyv. Házában gyakorta lát vendégerőli barátokat a régi kibucai időkől, mosztalgikus dolokot énekelnek, amit ő akkor-deonon kísér. Hajviselete porosz, öltönye jólszabott és mindig sötét, nyakkendőit gondosan válogatja ki. Irodájába már a kora reggeli órákban beül, s többnyire ott leli a késő este is. A luxusvendéglőket nem ismeri. Mondatki kurták, díszleteknek, nem bírja a bőbeszédűket.

Beosztottaitól sokat követel, még többet önmagától. Kérdés, hogy ha majd valóban a pénzügyminiszteri székben ül, mit követel majd meg az adófizetőktől...

Igy viselkedünk egymással

A tömeges alijja korszakának megszűnésével egyidejűleg megkezdődött a szörványok egybeforrásának időszaka. Várható volt, hogy ez az időszak kulturális egybeforradást is magában foglaljon, amelynek egyik szimpptomája az emberek egymás közötti kapcsolatainak feljavulása, magasabb színvonalra való emelése lett volna.

Szociológusok és az emberi viselkedés tudományának szakértői már rég megállapították, hogy két különböző kulturális színvonal képviselőinek találkozása, együttélése során, amikor különböző kulturális és szociális talajból kinőtt lakosságról van szó, az alacsonyabb színvonal képviselői az idők folyamán fokozatosan hozzáidomulnak a magasabb réteg nívójához és szokásaihoz. Így történt, például, az Egyesült

Államokban is az Olaszországból, Kínából és Japánból való tömeges bevándorlás idején. Az ezekből az államokból származó bevándorlók kénytelenek voltak, az idők folyamán, felvenni a befogadó, jobbara angolszász eredetű óslakosság életmódját és kulturális szokásait.

Izraelben azonban pontosan ennek az ellenkezője történt. Évtizedek óta kering az országban egy keserű, de jó vicc, amely szerint a harmincas években Izraelbe érkezett „jékék” az évek folyamán nagynehezen megtanultak három héber szót: „todá”, „bövákása” és „szlichá”. Ivadékaik viszont tökéletesen megtanultak héberül — kivéve ezt a három szót! A vicc egyetlen hibája, hogy sajnálatos módon — igaz.

Az utóbbi években, mint ismeretes, az alijja méretei igen korlátozottak voltak, s ennek nyomán folytatódik és erősödik a demográfiai irányzat, amelynek középpontjában az áll, hogy a „szábrék” arányszáma az összlakosság körében lassan, de állandóan növekszik. Sajnálatos módon, ezek a „szábrék”, akár európai, akár keleti országokból származó szülők gyermekei, vagy „vegyesházasságok” leszármazottai, azonos alapvető tulajdonságokkal rendelkeznek: a türelem és a megalkuvás teljes hiánya a környezettel szemben, az irgalmatlan, „könyökkel” való törtetés, mások kivánságainak és érdekeinek figyelmen kívül hagyása, általános udvariatlanság. Az igazság kedvéért meg kell jegyezni, hogy a nem Izraelben született polgárok sem maradnak ebben a tekintetben szábre felebarátaik mögött. Az történt ugyanis, hogy az európaiak és eszemetiek lesüllyedtek, a keleti nívóra. Természetesen, nem szá-

bad ezt törzsi megkülönböztetésként értelmezni.

Az érzékenyebb, jóízű emberek manapság igyekeznek minél kevesebbet tartózkodni nyilvános helyeken, ahol lépten-nyomon lehet érezni a fentebb körülírt helyzet megnyilvánulásait. Ha autóbuszra akarunk feljutni, tudomásul kell vennünk, hogy suhaneok és „erőszakos alakok”, 12 éves kortól felfelé, soronkívül jutnak fel az autóbuszra. Ha meguntuk az autóbusz-utazás viszonyosságait, amelyek egyike számom s ofir szinte legénylős grombasága, és nagyobb összeget befektetve, magánautót vásárolunk, akkor az „utikalózik” kényuralmának leszünk alávetve, akik a legveszélyesebb forgalmi kihágásoktól sem riadnak vissza, csak-hogy megelőzzenek bennünket és elsőők legyenek a villanyrendőrnél.

Ha műhibás árucikkét vásárolunk az üzletben és utána panasszal fordulunk annak tulajdonosához, az elhárít magától min-

den felelősséget, és a legtöbb esetben gorombáskodik is. Ha állami vagy más hivatalba látogatunk és sálommal köszöntjük az ott ülő tisztviselőt, az a legtöbb esetben válasza sem méltat bennünket, nem beszélve arról, hogy helyet sem kínál meg. Természetesen, tisztelet a kevés kivételnek... Ha a kora délutáni órákban hazautazunk, hogy kissé kipihenjük magunkat, akkor be kell zárunk minden ablakot, mert máskülönb az arab ösezes megafonos autója teszi lehetetlenné álunkat. Általában véle ajánlatos, ha a nyári kánikulában is zárt ablakok mellett alszunk létszaka, máskülönb an-nak leszünk kitéve, hogy vidám, hangoskodó éjszakai járókelők kurjongatása éjjel után is felbressz bennünket. Ezek egyszerűen nem veszik tudomásul, hogy közvetlen közelükben emberek szeretnének aludni...

Az utóbbi időben sokat beszélnek és írnak nálunk „életminőségéről” — de a szép szavak és a

tettek között hatalmas űr tátong. Különböző, részben érthetetlen okokból, az állam semmit sem tesz annak érdekében, hogy lakosaira kényszerítse a „derech erec” legalább azon előírásait, amelyek törvény formájába öntöttek. Ki hallott, például, arról, hogy bármikor is bíróság elé állítottak volna valakit azért, mert megszegte az éjszakai, illetve délutáni kötelező csendelőró városi póttörvényt? Ki tud egyáltalán arról, hogy délután kettő és négy óra között még saját lakásunk falain belül sem szabad zajt okozni? A rendőrség például azonnal érvel, hogy nincs elegendő legénysége ilyessmire, és ha már olykor eljárás is indít ilyen ügyekben, általában gyorsan lezárja az aktát azzal az indoklással, hogy „nem közügy”!

S ha az illetékes állami szervek így viselkednek, akkor milyen alapon követelhetjük az egyszerű polgártól, hogy törvénytisztelettel legyen?

BEN SAUL (Kardos) JOSZÉ

מפולת בבורסה

אילו הבכירים שבין הכלכלנים בישראל אינם יכולים לספק הסבר מלא ומדויק לגבי השאלה מה גורם למפולת הפתאום... מית הבולטת-צפונית בשערי הבורסה - מפולת אשר הגיעה בעת כתיבת שורות אלו לכדי 30 אחוז במצב קיימת גם סטיית ניכרת בהסברים ובתחושות לגבי השאלה, אם מדובר בתופעה חולפת או בהמשכת רצינית.

כידוע, מגמות הבורסה בכל מקום בו עולם, בארה"ד ומדי הריף להתפתחויות מדיניות פנימיות - וגם בינלאומיות. כפי הנראה, גם אצלנו קרה כדבר הזה. מצד אחד, שר-האוצר החדש, יורם ארי"ד, נקט בשורה של צעדים כלכליים הוגנים את השקפת קודמו לתפקיד זה. דבר גרם לעצבנות רבה בחוגים פיננסיים, שכן צעדים אלה מוכיחים בעליל, שהמטר שלה מודה למעשה, בכשלון המדיניות הכלכלית שהיתה נקוטה בידיה עד כה. מאידך גיסא, הבהירות החלטות וקרבות במסגרת "ציונות החרבות" לקראת הבחירות נתנה השפעה הדומת לאנשי העורך להצגת בפני הציבור את תורם הכלכלי. מובן, שגם דבר זה היה בו כדי להשפיע על צעדיהם של בעלי-ההון והסקרנות.

אך מעבר לכל זאת נראה, שהבנקים הגדולים, באמצעות הקרנות הגדולות לא מפחדות לסיפוחם, השפיעו באורה מלא כתי על הבורסה והאשמה זו נבדקת עתה על ידי מורים מוסמכים באוצר. אם יתברר, שיש יסוד עובדתי להשדה זה, נדב בפני תופעה חמורה ביותר והשליטה נהי ציבורי לפצות תשובה נאותה שהיה בו כדי להחניק את התופעה אחת ולתמוך בה

MEGHALT JEHOUSA GILBOA UJSÁGIRÓ

Tel Avivban tegnapelőtt rövid szenvedés után meghalt Jehosua Gilboá (62) ujságíró, esszéista és műfordító, a Mááriv szerkesztőségének tagja. Dus irodalmi tevékenysége számos kutatómunkát is magában foglalt, többek között a szovjet zsidóság életét és történelmét elemző kutatást. Felesége, fia és lánya gyászolják.

Gilboának nem rendeznek temetést, mert földi maradványait a tudomány céljaira hagyta.

LOPÁSSAL VÁDOLNAK EGY ÜGYVÉDET

A tel-avivi járásbíróháson a héten vádiratot nyújtottak be Hugo Schifter 70 éves ügyvéd ellen, akit többrendbeli lopással, arany engedély nélküli birtoklásával és egyik ügyfele bank-széféjének jogtalan felnyitásával vádolják.

A vádirat szerint Frederika Menkesz asszony 1962 óta tavaly bekövetkezett haláláig a vádlott ügyfele volt. A Bank Leumi egyik tel-avivi fiókjában széfet tartott. Két évvel ezelőtt az asszony utasította a bankot, hogy az ügyvéd bármikor kinyit hatja széfjét. Két hónappal később Schifter megszövegezte az asszony végrendeletét, amelyben őt bizta meg a végrehajtásról való gondoskodással. Tavaly szeptember 27-én az asszony meghalt és Schifter a következő nap, amikor ezt megtudta, ellopott a széfből - a vádirat szerint - 150 aranyérmét, anélkül, hogy közölte volna a Bank kal az ügyfél halálát.

UJ KELET FÜGGETLEN NAPILAP

67770 Tel Aviv, Hárákevet 52 Tel. 330011

Főszerkesztő: S. HIMMELFARB

A szerkesztőség nem felel a hirdetések tartalmáért - Kéziratokat nem örzünk meg és nem adunk vissza

Dáján önálló lista élén indul

VALÓSZÍNŰLEG JIGAL HURWITZ ÉS ZÁLMÁN SUVAL LESZNEK TÁRSAI

Különböző jelek arra vallanak, hogy Mose Dáján volt külügy miniszter mégis úgy határozott, önálló lista élén indul a négy hónap mulva esedékes Kneszet-választásokor. Ezt a szándékát hivatalosan ugyan még nem jelentette be, de jövődöntési partnerei ilyen benyomást szereztek a vele folytatott tárgyalások befejeztével.

A jelentések szerint a Dáján-féle lista neve „Ráchál” lesz, a héber rés, chet és jámed betűk összetétele, azaz a Resimát Chérum Leumit kezdőbetűinek össze tétele. Ez szabad fordításban, magyarul „a nemzeti szükség-állapot listájának” felel meg.

Jigál Hurwitz volt pénzügyi miniszter és Zálmán Suval képviselő kedden a Kneszetben hosz-

DÁJÁN Döntés előtt...

AZ ELSŐ PLASZTIK-SZIV MUTÉT

Az amerikai Utah állam egyetemén tegnapi várta a hatóságok jóváhagyását az első plasztik-sziv beültetési műtétéhez. Az orvosok beismerik, hogy a beteg életét legfeljebb néhány órával hosszabbíthatják meg, azonban, ha csak 6-12 órával is éli túl a műtétet, azt sikernek tekintethetik, mert tanulmányozhatják a vér áramlását és a tüdő reakcióját.

Eddig csak kísérleti állatokon próbálták ki műanyagból készült szív beoperálásának lehetőségét.

konkrétan nyilatkozni, de kijelentették, hogy a Dájánnal folytatott tárgyalás optimizmussal töltötte el őket.

Dáján néhány nappal ezelőtt kijelentette, hogy csak áprilisban dönt véglegesen politikai jövője felől, de ennek ellenére már most kulissza mögötti tárgyalásokat folytat különböző tényezőkkel az új, önálló lista felállítására ügyében. E megbeszélések során nem győzi hangsúlyozni, hogy nem nehézkes adminisztratív apparátussal rendelkező szabályos pártból van szó, hanem párton kívüli „nemzeti szükségállapot szervezkedésről”, amely csak ad dig fog működni, amíg lehetősége marad, hogy hozzájáruljon a nemzet súlyos problémáinak megoldásához.

A Likudból és a kormány-koalícióból kivált jelenlegi Ráfi frakció minden valószínűség szerint csatlakozik Mose Dáján listájához. Zálmán Suval képviselő az utóbbi napokban különböző politikai és közéleti tényezőkkel folytatott tárgyalásokat, közöttük gazdasági és szociológiai szakértőkkel. E tárgyalások célja az, hogy minden szempontból megvizsgálja a felállítandó Dáján-féle mozgalomhoz való csatlakozás lehetőségeit, illetve kilátásait.

Lehetségesnek tartják, hogy már a közeli napokban végső döntésre kerül sor ebben az ügyben.

A NAGYVILÁGBÓL

MINDENUTT OTT VANNAK!

Ugy, szóval az új párizsi érsek zsidó származású. Drumon és még annyian, megfordulnak a sirjukban! Ilyen alapon miért ne lehetne a pápával annyit vitatkozó Lefebvre püspökből párizsi főrabbi?

Már látom, hogy mennyi vitára és epés megjegyzésre ad majd okot a zsidó származású érsek kinevezése, hangosan és főleg suttogva. Egy első világháború utáni történet jut eszembe. Egy antiszemita ellátogat a katonai temetőbe. A zsidó katonáknak fenntartott részben felháborodottan kiált: „Mindenütt ott vannak!”

B. Poirrot—Delpech (Le Monde)

KÉTÉS GYŐZELEM

LIMA. — Öt napos súlyos harcok után Peru kormánya tüzsünetet rendelt el és kijelentette, hogy győzelmet aratott Equador felett. A hivatalos jelentés szerint a perui csapatok elfoglaltak három határmenti erődítményt. Equador szerint a harcok tovább folynak, de a quitoi kormány hajlandó fegyverszünetet kötni. A konfliktus lényege: 1942-ben súlyos fegyveres harcok után a két ország aláírt egy egyezményt, amelyben megszabták a „végleges” határvonalat. Ezt az egyezményt most Equador semmisnek minősítette és 200 ezer négyzetméternyi területet követel magának. Megfigyelők szerint Equadornak nincsenek esélyei ebben a háborúban, a perui hadsereg létszáma és fegyverzetét tekintve is feletlen áll az equadorinak. Az 1942-es egyezményt annakidején az Egyesült Államok, Brazília és Argentína garantálta és a három ország most felszólította a küzdő feleket, hogy üljenek ismét a tárgyalóasztalhoz. II. János-Pál pápa szintén „testvéri érzelmek kifejezésére” szólítja fel a két országot „mélységesen katolikus” népet.

LEVONJUK A TANULSÁGOKAT

WASHINGTON. — Edwin Meese, az elnök miniszteri rangban lévő tanácsadója kijelentette: az Egyesült Államok visszavonja a követségi tagjait minden olyan országból, amely képtelen az ameri-

kai diplomatákat megvédelmezni. A szakértők tanulmányt készítettek a védelmi intézkedésekről, amelyeket az Egyesült Államok bevezet nagykövetségének a teheráni eseményekből levont tanulságok alapján. Reagan felszólította a vezérkari főnököt, dolgozzon ki egy tanulmányt arra az esetre, ha az Egyesült Államoknak „erőszakkal kell válaszolnia a képviselő ellen elkövetett törvénytelen cselekedetre.” Legújabb számában a Time leírja azokat az intézkedéseket, amelyeket máris fogantatottak az amerikai diplomaták védelmére az Egyesült Államok nagykövetségein. Elsősorban korszerűsítették a Fehér Házal való kapcsolatfelvételt és lehetővé tették, hogy a diplomaták amerikai területen levő elektromos agyakkban tárolhassák a titkos dokumentumokat és távolról tanulmányozhassák azokat. Így a megtámadott követségeken nem lennének titkos dokumentumok. A terrorizmus behatolásának a lelassítására kidolgoztak egy eljárást, amely szerint a követségek egyes helyiségeit könnyfakasztógázokkal lehet elárszalni.

AZ UTOLSÓ PILLANATBAN?

GENF. — A „La Suisse” című svájci lap szerint Jimmy Carternek köszönhető, hogy múlt év december 7-én a Szovjetunió nem szállta meg Lengyelországot. A lap szerint Brzezinski nyilatkozata hivatkozik. Carter egykori biztonsági tanácsadója azt állítja, hogy a CIA által szolgáltatott fényképes dokumentumok meggyőzték az elnököt arról, hogy december 7-én hajnalban megindulnak a szovjetek Varsó felé. Egy légi uton szállított divízió már a repülőgépekben várta a felszállást és a lengyel határ közelében felállítottak egy sátor tábor a sebesültek kezelésére. Carter ekkor felhívta telefonon az összes érdekelt államfőket és külön Brzsznyevet. Közölte vele, hogy Lengyelország megszálásának sokkal súlyosabb következményei lennének, mint Afganisztán lerohanásának. Ugyanakkor a Fehér Ház hivatalosan is közölte a sajtótudósítókkal, hogy az oroszok befejezték a lengyelországi megszállás előkészítéseit. A következő nap a TASSz hírügynökség „szemszedett hazugságnak” minősítette az amerikai információkat, Brzsznyevet pedig elvtelen történetnek bélyegezte. Lengyelországba azonban nem vonultak be a szovjetek.

A Rassco dolgozói aranyórát is követelnek...

A Rassco építővállalat, amelyet — mint ismeretes — a Rubinstejn-Akirov tőkéscsoport vásárolt meg — dolgozói 350 százalékos kártérítést, aranyórát és lakásvásárlási engedélyt követelnek. Csak követelésük teljesítése esetén egyeznek bele a vállalat eladásába. A Szochnut közgazdasági szerint, azok teljesítése mint egy 20 millió dollárba kerül.

Az alkalmazottak — többek között 200-350 százalékos terjedő egyszéri kártérítést követelnek a tulajdonos-változás miatt, amit kártérítési alapjukra fizetnének be; további 12 százalékos béremelés; 350 százalékos kártérítést annak a dolgozónak, akinek az elkövetkező 5 évben felmondanak; automatikus előrehaladást, valamint öt fizetést kitevő rögzített kölcsönt; 10-15%-os engedményt lakásvásárlásnál; a dolgozók gyerekeinek tandíjfizetését, az egyetemen is; aranyórát minden 25 éves vettekkel rendelkező alkalmazottnak, végül olyan kötelezettséget, hogy a Rassco egyetlen fiókját, vagy leányvállalatát sem zárják be és a munkások képviselőinek részvételét az igazgatótanácsban.

A Szochnut képviselői közölték, hogy a követelések „szemtelenné” és mindössze azok 10 szá-

POSTAI ELŐFIZETŐINK

FIGYELMEBE! 1981 január 1-től 1 havi előfizetés az UJ KELET-re 69.30 sekel értékűtöbblettel

Leírjuk előfizetőinket, hogy az esedékes összeget az új aron fizessék be, a hónap elején! A kiadóhivatal

UJDONSÁG

A MIFÁL HÁPÁJISZBAN

500.000 (5 מיליון ל"י) 500 000 ש"ק (5 מיליון ל"י) A főnyeremény a Mifál 114. díj sorozásán